

digital

Big data, algoritmer
og kunstig intelligens

etikkk

Leonora Onarheim Bergsjø

China launches coronavirus 'close contact detector' app

11 February

Coronavirus pandemic

Fra: BBC.com, 11.feb 2020

China launches coronavirus 'close contact detector' app

11 February

Coronavirus pandemic

China launches coronavirus 'close contact detector' app

11 February

Coronavirus pandemic

Use

Misuse

Use

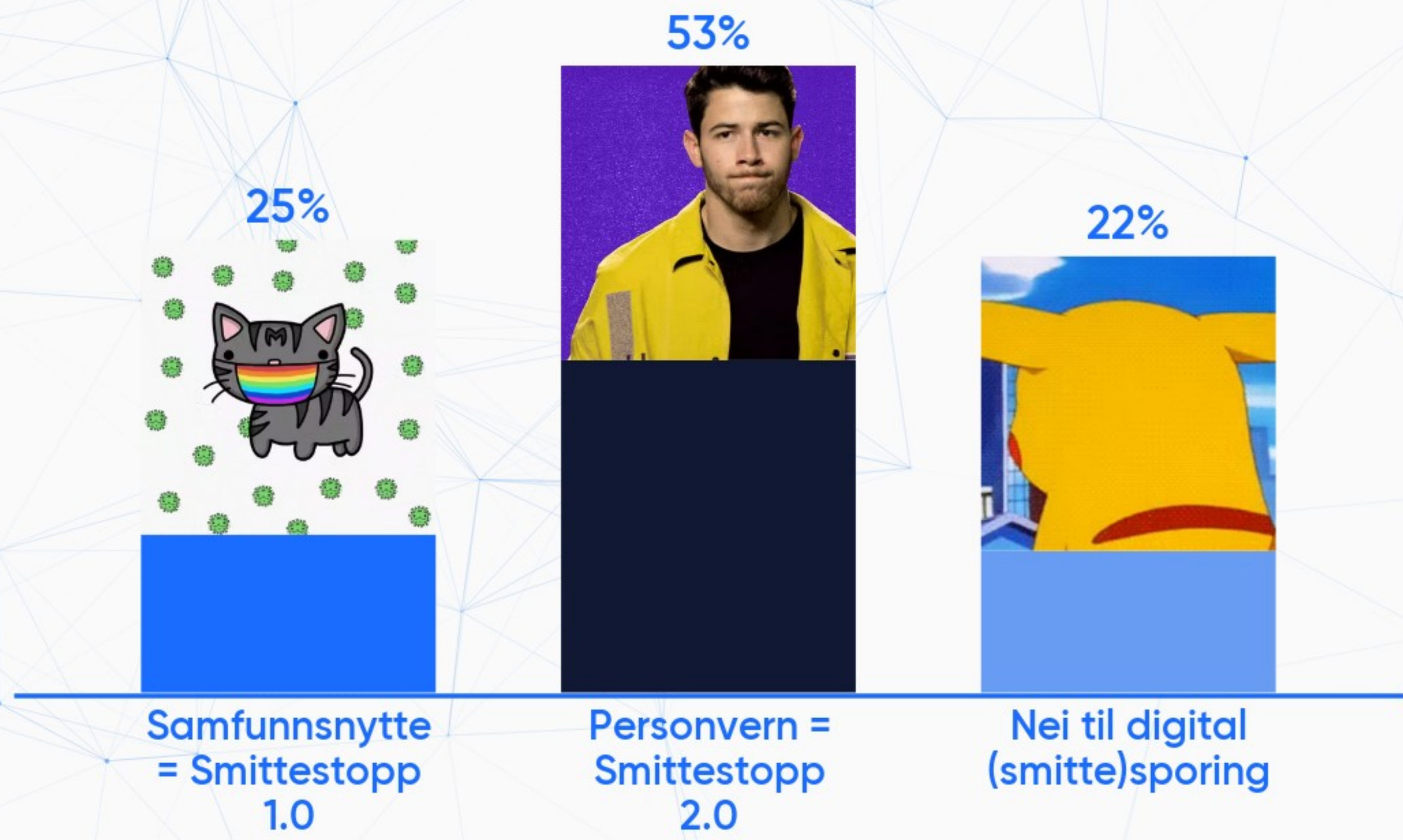
Missed use

Misuse

WHO IS WATCHING

Digital (smitte)sporing – hva er viktigst for deg?

Et mulighetsrom for etisk forsvarlige løsninger og etisk design

Use

Missed use

Misuse

Et mulighetsrom for etisk forsvarlige løsninger og etisk design

F. eks. etter prinsipper for tilgjengelig webinnhold (WCAG)

1. Mulig å oppfatte
2. Mulig å betjene
3. Forståelig
4. Robust

61 testbare suksesskriterier
12 retningslinjer
4 prinsipper

Et mulighetsrom for etisk forsvarlige løsninger og etisk design

Etiske retningslinjer for kunstig intelligens fra EU

1. Lovlig
2. Etisk
3. Sikker

(Se [Ethics guidelines for trustworthy AI](#))

....eller andre retningslinjer, som fra Kina! ...mer om dette senere i dag.

**Prinsipper / retningslinjer erstatter
ikke behov for etisk refleksivitet**

Særlige utfordringer fra teknologien?

- ✓ **Big data - store datasett**
- ✓ **Algoritmer - oppskrifter for å nå mål (men hvilke?)**
 - **bias**
 - **beslutningsstøtte**
 - **persontilpassing**

Norsk by blir pilot for FNs smarte byer

Ålesund er pilot for FN i arbeidet med å utvikle smarte byer. Et norskutviklet, digitalt verktøy skal bidra til å utvikle bedre løsninger for byens innbyggere. Det er Offshore Simulator Centre AS og deres kompetansemiljø innen visualisering og simulering ved Campus Ålesund som har satt Sunnmøres hovedstad på kartet, som Norges prototype for digital tvilling.

Ålesund får nå "FN Smart Sustainable City Lab", verdens andre og Nord-Europas første laboratorium for smarte byer (foto: Shutterstock)

**Ikke alle store datasett
og innsamling,
oppbevaring og bruk
av dem er etisk
problematisk**

NRK Nyheter · Følg

I går kl. 11:23 ·

Avslørt av mobilen

Mobilen er med oss overalt. Den samler kontinuerlig informasjon om hvor vi er og hva v... S mer

Mobilen til Karl avslørte hvor han var store deler av 2019

0:09 / 1:19 [video controls]

Liker Kommenter Del

149 · 41 kommentarer

ULLEVÅL

ST. OLAV

8300 mobiler sporet på sykehus og krisesentre:

– Føler meg fryktelig naiv når jeg sitter og ser på dette

Lysene du ser er

posisjonene til flere hundre mobiltelefoner.

Samfunn

Datatilsynet kan ikke stå inne for å være på Facebook

Skrevet av [Martin Gundersen](#) 22. september 2021 62

Dine data – hvem skal eie dem:

- ✓ **Kommersielle selskaper**
- ✓ **Myndigheter**
- ✓ **Jeg – og hvordan ser den løsningen ut?**

= juridiske betraktninger basert på etiske normer og verdier: Hva slags samfunn vil vi ha?

Hva slags samfunn vil vi ha?

Juss

Etikk

Verdier

Særlige utfordringer fra teknologien?

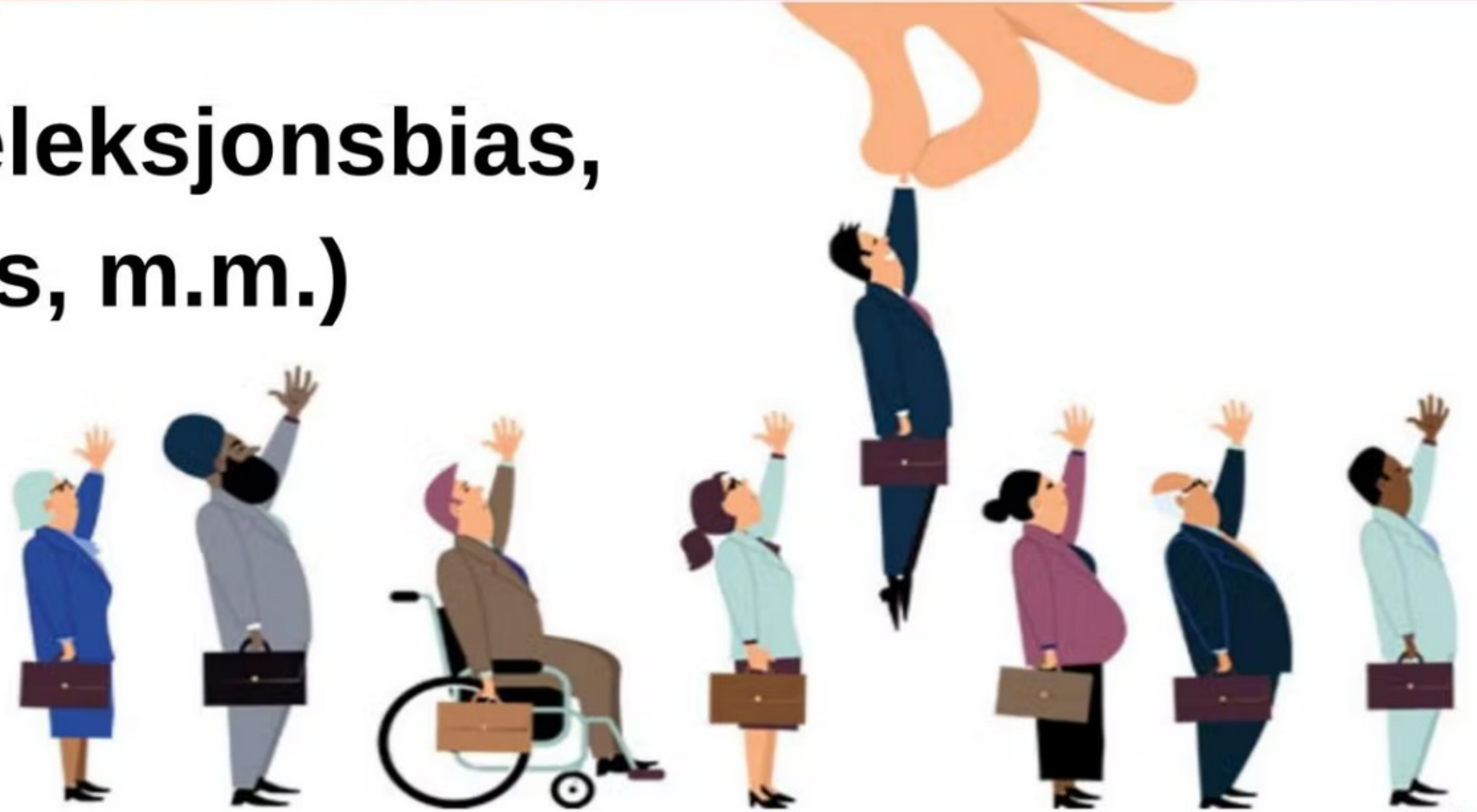
- ✓ **Big data - store datasett**
- ✓ **Algoritmer - oppskrifter for å nå mål (men hvilke?)**
 - **bias**
 - **beslutningsstøtte**
 - **persontilpassing**

Særlige utfordringer fra teknologien?

- ✓ **Big data - store datasett**
- ✓ **Algoritmer - oppskrifter for å nå mål (men hvilke?)**
 - **bias**
 - **beslutningsstøtte**
 - **persontilpassing**

Bias / skjevhet (seleksjonsbias, selvseleksjonsbias, m.m.)

- en form for systematisk feil som påvirker resultatene

Ulike typer bias

1. **The (biased) world**
2. **Data generation (bias)**
3. **Learning (bias)**
4. **Evaluation (model bias)**

Anbefalt artikkel: Hellström, T., V. Dignum, and S. Bensch. 2020. "Bias in machine learning - what is it good for?" NeHuAI@ECAI.

Recruitment algorithms are 'infected with biases', AI expert warns

By Ashleigh Webber on 13 Dec 2019 in Artificial intelligence, Unconscious bias, Equality & diversity, Latest News, Recruitment & retention, Pre-employment screening

Shutterstock

Peter Andreas Merrild

Dyngsøeleverne i 3. g på Sankt Annæ Gymnasium i Væby bruger dagligt computer i skolen til blandt andet materialelagring. Snart skal de starte studieringsprojekt, hvor det også kræver, at de indlæser materiale på nettet.

DANMARK 21. NOV 2019 KL. 22.30

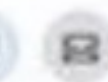

PERNILLE MAINZ
Journalist

MARIE NISSEN
Journalist

LÆS ARTIKLEN SENERE

Google-søgning kan spænde ben for elever

Google giver elever det, de har søgt på i forvejen. Det bliver man åndeligt doven af, siger forsker. Google: Vi er vores ansvar bevidst.

AUTOMATISK OPLÆSNING BETA

Søgninger på musik, sociale medier eller kendisser kan være en hæmsko for, at man som elev kan løse en opgave på et tilstrækkelig højt niveau.

EMBROKER COVERAGE ▾ FOR BROKERS ABOUT RESOURCES ▾ SIGN IN GET STARTED

Embroker Team November 19, 2021 6 min read

How the Internet of Things is Affecting the Commercial Insurance Industry

Insurance Explained

The illustration shows a person with long, wavy orange hair and a blue shirt, viewed from the side, holding a blue tablet. To the right of the person, four circular icons are arranged in a diamond pattern, connected by a dotted line. The icons represent a house with a Wi-Fi signal, a smartphone, a laptop, and a smartwatch, symbolizing the Internet of Things (IoT) and its connection to various devices.

[How IoT is Affecting the Insurance Industry - Embroker](#)

Bias – et problem på vei ut?

The New York Times

ECONOMIC VIEW

Biased Algorithms Are Easier to Fix Than Biased People

Racial discrimination by algorithms or by people is harmful — but that's where the similarities end.

By Sendhil Mullainathan

Dec. 6, 2019

[Biased Algorithms Are Easier to Fix Than Biased People - The New York Times \(nytimes.com\)](https://www.nytimes.com/2019/12/06/econopinion/biased-algorithms-are-easier-to-fix-than-biased-people.html)

Bias vs. rettferdighet

Bias / skjevhet - avhengig av kulturell kontekst og hvilke verdier som vektlegges.

Eksempel: Hva er rettferdighet?

Hva er rettferdighet?

Equality

The assumption is that everyone benefits from the same supports. This is equal treatment.

Equity

Everyone gets the supports they need

Justice

All 3 can see the game without supports of accommodations because the cause(s) of the inequity was addressed.

Særlige utfordringer fra teknologien?

- ✓ **Big data - store datasett**
- ✓ **Algoritmer - oppskrifter for å nå mål (men hvilke?)**
 - **bias**
 - **beslutningsstøtte**
 - **persontilpassing**

Særlige utfordringer fra teknologien?

- ✓ **Big data - store datasett**
- ✓ **Algoritmer - oppskrifter for å nå mål (men hvilke?)**
 - **bias**
 - **beslutningsstøtte**
 - **persontilpassing**

**Mulighetsrommet benyttes av
legitime og illegitime aktører**

For stor risikovilje?

12-24-20

Mentimeter

How 5 corrosive conspiracy theories made our fight against COVID-19 even harder

2020 wasn't just a pandemic—it was an "infodemic."

Cambridge Analytica-skandalen:

Mark Zuckerberg legger seg flat: - Det var min feil og jeg beklager

Facebook-sjefen sier selskapet burde ha gjort mer for å hindre misbruk av det sosiale nettverket.

HØRING I FLERE DAGER: Facebook-sjef Mark Zuckerberg etter et møte med senator Bill Nelson i Energi- og handelskomiteen i Representantenes hus mandag 9. april. Foto: Alex Wong/Getty Images/AFP/Scanpix

“Dark patterns”

Eksempel med Amazon på [YouTube](#)

Forbrukerrådets rapport: [Out of Control](#)

NORDE-podden, podcast: [Manipulerende design](#)

Apple Podcasts Preview

22 episodes

Vi i Norsk Råd for Digital Etikk, kort NORDE, kan annonsere at vi har løst ett av verdens største problemer, nemlig: Ikke nok podcaster. I NORDE er vi filosofer, fysikere, etikere, teknologer, jurister og mer til. Vi har ett "mission": Å tenke, diskutere og bli klokere sammen.

NORDE NORDE

Technology

★★★★★ 5.0 • 5 Ratings

12 APR 2021

Manipulerende digital design - med Finn Myrstad - o

Hva er «dark patterns», hva gjør det med oss, og hva gjør vi med det? Manipulerende digital design med Finn Myrstad. Del 2 av 2.

20 min

6 APR 2021

Manipulerende digital design - med Finn Myrstad - o

Hva er «dark patterns», hva gjør det med oss, og hva gjør vi med det? Manipulerende digital design med Finn Myrstad. Del 1 av 2.

21 min

23 MAR 2021

Nettbruk blant unge under pandemien – samtale med Brandtzæg.

Hva forteller forskningen oss om unges medievaner under pandemien? og effekten på unges psykiske helse, intere og sosiale digitale deltagelse.

Særlige **digitaletiske** utfordringer

- ✓ **ny teknologi:** Vi ser den ikke og vi har problemer med å forstå eller få vite hvordan den virker

Særlige **digitaletiske** utfordringer

- ✓ **ny teknologi:** Vi ser den ikke og vi har problemer med å forstå eller få vite hvordan den virker
- ✓ **sosial påvirkning:** Vi vet ikke hva teknologien vil gjøre med oss eller samfunnet over tid

Sosial påvirkning?

Hva er *gode liv* i dag?

Hva er vennskap?

Hva er omsorg?

Hva er frihet og

selvbestemmelse?

....i verden, globalt sett?

Først da Mats var død, forsto foreldrene verdien av gamingen hans

Robert og Trude sørget over sønnens ensomme liv i rullestolen. Men da Mats døde, tente venner over hele Europa lys for ham.

27. JAN. KL. 08:12

Vicky Schaubert Journalist +3 til

– Vi var jo veldig tradisjonelle. Ville ikke at han skulle snu døgnnet og sånn, sier Robert Steen (56).

Særlige **digitaletiske** utfordringer

- ✓ **ny teknologi:** Vi ser den ikke og vi har problemer med å forstå eller få vite hvordan den virker
- ✓ **sosial påvirkning:** Vi vet ikke hva teknologien vil gjøre med oss eller samfunnet over tid
- ✓ **god bruk:** Hvordan maksimere nytte/minimere risiko?

Digital etikk i tre steg

Å reflektere over

- 1. ny teknologi:** Hva er den og hva gjør den?
- 2. sosial påvirkning:** Å utforske hvordan ikke bare samfunnet former teknologien, men også hvordan teknologien former samfunnet
- 3. god og riktig bruk:** Å vurdere hvordan teknologien bør utvikles og brukes

Digital etikk – på tre nivåer

- 1. Ethics for Design(ers) - menneske (sertifisering, integritet, etisk refleksjon)**
- 2. Ethics in Design - prosess (involvere stakeholders, ansvarlighet, retningslinjer, WCAG mm.)**
- 3. Ethics by Design - teknologi som “oppfører seg”**

Boktips: V. Dignum (2019) Responsible Artificial Intelligence. Springer

Digitaleletisk refleksjon

- Å identifisere hvilke verdier som står på spill i en gitt sak/teknologi og diskutere dem mot hverandre
- Vanskelig og viktig
- Gir ikke ett svar, men leder frem til gode avgjørelser

Globale perspektiver

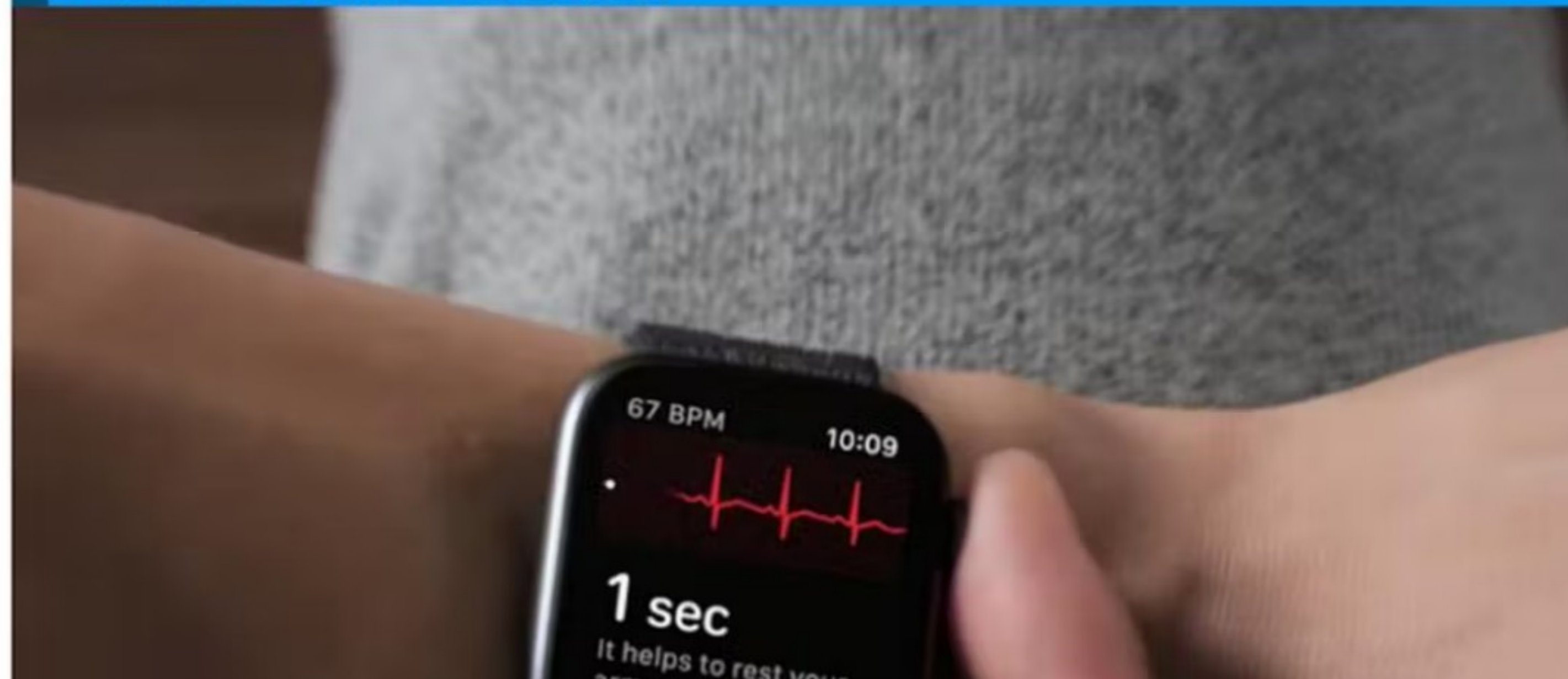
Two major health insurance companies now offer wellness programs featuring free Apple Watches

Aetna and UnitedHealthcare jump on the smart watch wellness bandwagon

BY BAILEY KING
PhillyVoice Contributor

HEALTH INSURANCE Smartwatches

Absher

National Information Center Productivity

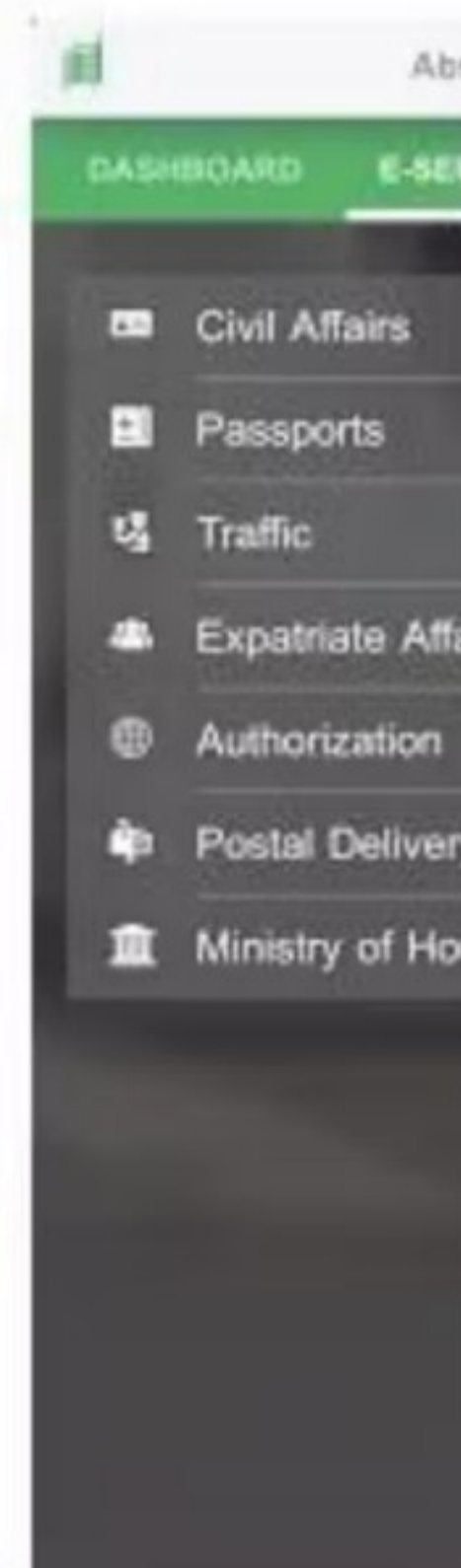
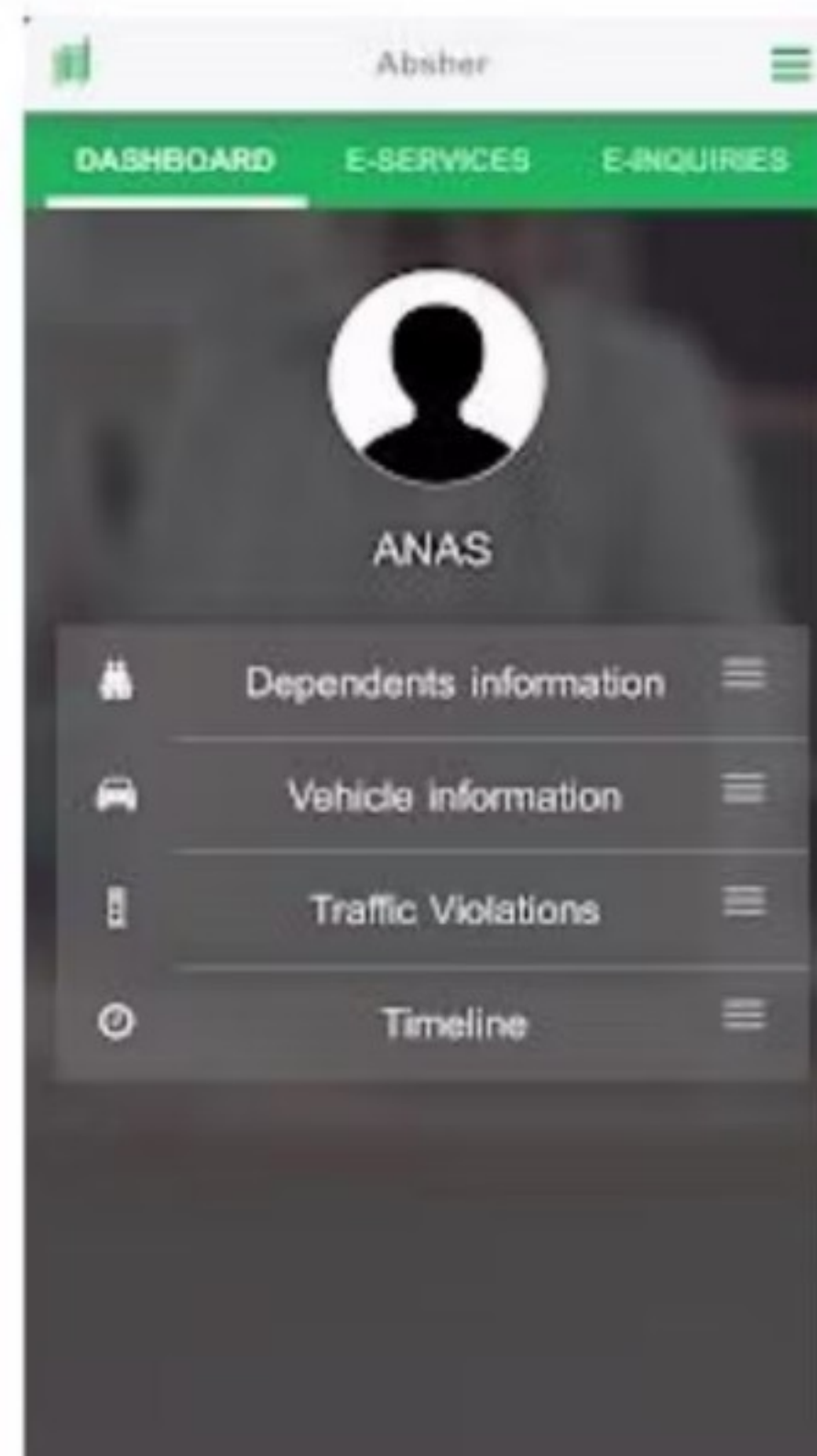
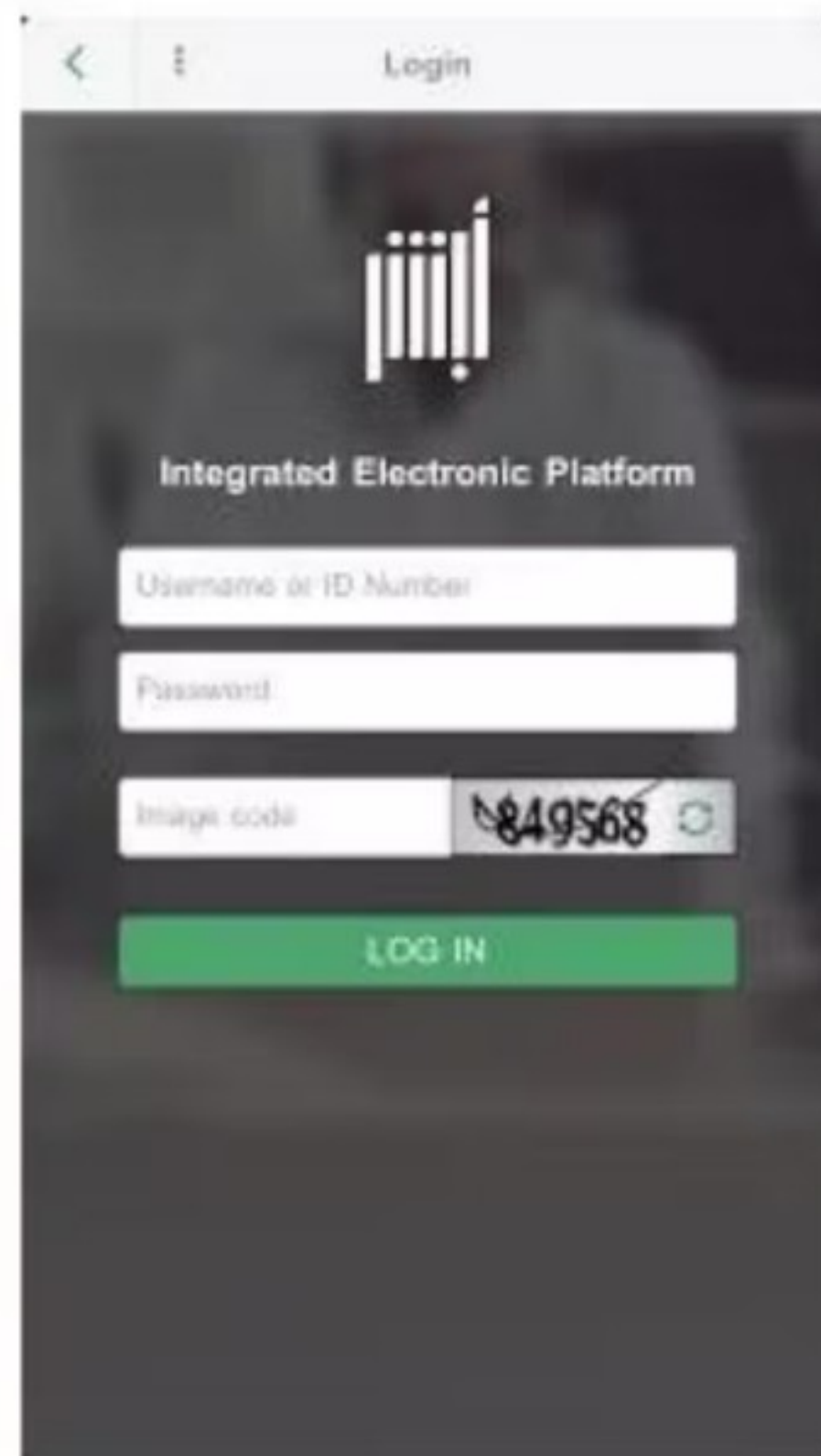
★★★★★ 28,018

PEGI 3

⚠ You don't have any devices.

🔖 Add to Wishlist

Install

News > World > Asia

China launches app encouraging users to identify and report 'deadbeat' debtors

Radar-like programme encourages individuals to alert authorities to those suspected of shirking their debts

Tom Barnes | @thomas_barnes | Wednesday 23 January 2019 15:16 | |

Click to follow The Independent

Users can see those who are in debt using the radar-like display on the app (WeChat/China Daily)

Home > World

5 minute read

'Xi cult' app is China's red hot hit

This photo illustration taken on February 20, 2019 shows a phone app called "Xue Xi Qiang Guo" or "Study to make China strong" with an image of China's President Xi Jinping in Beijing. - A propaganda app that puts China's powerful President Xi Jinping in anyone's pockets has become a hit in the country - with a helpful nudge from Communist Party officials. Xi, who could rule indefinitely after parliament lifted presidential term limits last year, has enjoyed a level of officially stoked adulation unseen since Communist China's founder Mao. AFP photo

By AFP - February 21, 2019 @ 1:27pm

Global digital etikk?

The (A) MORAL MACHINE

China is most similar to Thailand, and most different from Azerbaijan
 United States is most similar to Canada, and most different from Brunei

The gray area is the world average.
 China and United States are very different

World Ranking (out of 117 Countries)	Preferring Inaction	Sparing Pedestrians	Sparing Females	Sparing the Fit	Sparing the Lawful	Sparing Higher Status	Sparing the Younger	Sparing More	Sparing Humans
China	6th	116th	61st	85th	9th	74th	115th	113th	14th
United States	35th	67th	47th	37th	95th	48th	49th	14th	68th

Global digital etikk?

Begrepsoverføring?

Å forstå forskjeller og likheter for eksempel mellom

- individbasert etikk
- rolleetikk

EUs rammeverk for pålitelig KI

KI bør være

- *lovlig*
- *etisk*, med særlig respekt for menneskets frihet
- *robust* teknisk og sosialt

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ethics-guidelines-trustworthy-ai>

EU: Prinsipper for pålitelig KI

KI-baserte løsninger

- **1) skal respektere menneskets selvbestemmelse og kontroll**
- **2) skal være sikre og teknisk robuste**
- **3) skal ta hensyn til personvernet**
- **4) må være gjennomsiktige**
- **5) skal legge til rette for inkludering, mangfold og likebehandling**
- **6) skal være nyttig for samfunn og miljø**
- **7) skal vise ansvarlighet**

Kina: Etiske retningslinjer for KI»

For eksempel The Beijing AI Principles (BAIP) og Governance Principles for a New Generation of AI:

De to nevnte kinesiske retningslinjene understreker at «menneskets privatliv, verdighet, frihet, autonomi og rettigheter skal være tilstrekkelig respektert» (BAIP), og at KI-utvikling skal «respektere menneskerettigheter, unngå misbruk, og forby overgrep og ondsinnet bruk» (Webster, 2019)

Oversettelse til engelsk: Webster, G. (2019): [Translation: Chinese AI Alliance Drafts Self-Discipline 'Joint Pledge'](https://www.newamerica.org/ai-robotics/ai-ethics/2019/07/25/translation-chinese-ai-alliance-drafts-self-discipline-joint-pledge/) ([newamerica.org](https://www.newamerica.org))

Takk for i dag!